

INTERNATIONAL CONGRESS OF NEW APPROACHES AND TRENDS IN SOCIAL SCIENCES

ULUSLARARASI

SOSYAL BİLİMLERDE YENİ YAKLAŞIMLAR
VE EĞİLİMLER KONGRESİ

8-9
KASIM / 2018

Kocaeli Üniversitesi
KOCAELİ

ce Target LRT-BE4-V3

ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLERDE YENİ YAKLAŞIMLAR VE EĞİLİMLER KONGRESİ

TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Abdülkadir ŞENKAL

Yayın Editörü

Doç. Dr. Doğa Başar SARIPEK

Doç. Dr. Bora YENİHAN

Kapak Tasarım

ENTO Grup

ISBN : 978-605-67729-8-6

Kongre Yürütme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Abdülkadir ŞENKAL

Kocaeli Üniversitesi

Kongre Yürütme Kurulu

Doç. Dr. Bora YENİHAN - Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Tuncay YILMAZ – Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Özgür TOPKAYA – Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Doğa Başar SARIİPEK - Kocaeli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Esin Cumhur YALÇIN – Kırklareli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gökçe CEREV – Fırat Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Şerife DURMAZ– Akdeniz Üniversitesi

Arş. Gör. Bayram BALCI – Kırklareli Üniversitesi

Arş. Gör. Umut YERTÜM – Kırklareli Üniversitesi

Arş. Gör. Mert ÖNER – Sakarya Üniversitesi

KONGRE BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdülkadir ŞENKAL - Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet GÜRBÜZ - Bingöl Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet YATKIN - Fırat Üniversitesi

Prof. Dr. Bünyamin Bacak - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Elif Yüksel Oktay - Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Gülnur ETİ İÇLİ – Kırklareli Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim Sani MERT - Antalya Bilim Üniversitesi

Prof. Dr. Mesut AYAR – Kırklareli Üniversitesi

Prof. Dr. Suat Uğur - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Türker TOPALHAN - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ünal ÇAĞLAR – Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Abdurrahman BENLİ - Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Ali Şahin Örnek - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Aynur Kolburan GEÇER - Kocaeli Üniversitesi

- Doç. Dr. Bora YENİHAN - Kırklareli Üniversitesi
- Doç. Dr. Brigita Stanikuniene - Kaunas University of Technology, Litvanya
- Doç. Dr. Burcu Kümbül GÜLER - Dokuz Eylül Üniversitesi
- Doç. Dr. Burcu ÖZCAN - Fırat Üniversitesi
- Doç. Dr. Bülent BAYRAM – Kırklareli Üniversitesi
- Doç. Dr. Elnare Samedova, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC
- Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU - Sakarya Üniversitesi
- Doç. Dr. Feyyaz Cengiz DİKMEN - Kocaeli Üniversitesi
- Doç. Dr. İhsan KARLI - Kocaeli Üniversitesi
- Doç. Dr. Muharrem Es - Yalova Üniversitesi
- Doç. Dr. Nejat İRA - Kocaeli Üniversitesi
- Doç. Dr. Pastorel Gaşpar - Aurel Vlaicu University of Arad
- Doç. Dr. Ramazan TİYEK – Kırklareli Üniversitesi
- Doç. Dr. Rengin Ak - Kırklareli Üniversitesi
- Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP - Sakarya Üniversitesi
- Doç. Dr. Tuncay YILMAZ - Sakarya Üniversitesi
- Doç. Dr. Vintilescu Ajeb - Bucura Universty
- Doç. Dr. Yusuf Yiğit - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Âdem GÖK – Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Arda ERCAN - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Armağan Türk - Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Arzu Özsoy ÖZMEN - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Beril BAYKAL - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Berna Ak Bingül - Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Caner DEMİR - Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Doğa Başar SARIİPEK - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Esin Cumhuri YALÇIN - Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Furkan YILDIZ – Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Hasan UZUN – Fırat Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İlknur Karaaslan - Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İskender GÜMÜŞ – Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İsmail DÜLGEROĞLU – Kırklareli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Kemal Çiftiyıldız - Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Kerim KARAGÖZ - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Levent BİÇER - Kocaeli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Menaf KORKUTATA - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Line Reference Tar

Dr. Öğr. Üyesi Mükerrerem ATALAY ORAL - Akdeniz Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Oğuz BAŞOL - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Osman NACAĞ - Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk Güleç - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Şükrü YUSUFOĞLU - Fırat Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özcan DEMİR - Fırat Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Raif CERGİBOZAN - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serdar ORHAN - Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şenol Öztürk - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Bingöl - Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Volkan IŞIK - Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yakup KÖSEOĞLU - Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yeliz MERCAN - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BUDAK - Kocaeli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Işlay Talay Değirmenci - Antalya Bilim Üniversitesi
Dr. Abdüsselam SAĞIN - Kırklareli Üniversitesi
Dr. Aqil Memmedov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi-UNEC,

Azerbaycan

Dr. Bilge Hamarat - Kocaeli Üniversitesi

Dr. Muzaffer AYDEMİR

Dr. Nurkhodzha Akbulaev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi-UNEC,
Azerbaycan

Dr. Ramona Lile - Aurel Vlaicu University of Arad

Dr. Sevda Köse - Kocaeli Üniversitesi

Dr. Şahin Ekberov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi-UNEC,
Azerbaycan

Dr. Tülin Bayraktar

Ph. D. Andrzej Klimczuk

AÇILIŞ KONUŞMACILARI

Prof. Dr. Abdülkadir Şenkal, Hukuk Fakültesi Dekanı
Abhijit Mazumder, Frontpage Publication Limited CEO'su
Valentina Franca, Ljubljana Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	VII
Bilgi Toplumu'na Geçiş Sürecinde Kütüphaneleri Yeniden Düşünmek Ve Tasarlamak	1
Meslek Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Bilgi Arama Davranışları: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Örneği.....	14
Kartepe Halkının Bölge Turizm Değerleri Farkındalığı	36
Boğaziçi Bölgesinde İmar Plânı Yapma Yetkisi.....	46
Kiptaş'ın Kendi Projelerinde Yapı Denetim Yetkisi Kullanıp-Kullanmayacağı Sorunu	53
Klasik Denetim Yollarının Aksaklıkları, Yetersizlikleri Ve Ombudsmanlık	61
6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu İle Getirilen Bir Yenilik: Turkuaz Kart.....	71
8. Yy. İslam Toplumunda Yaşayan İbn Mukaffa'nın Mali Görüşleri.....	82
Türkiye Üniversitelerinde (2000 Yılından Önce Kurulan) Akademik Unvanların Üniversite Sıralamalarına Etkisi	94
Sürdürülebilir Kentleşme Hedefine Yönelik Çevre Politikası	113
"Dijital İşgücü" Ve 21. Yüzyıl Beceri Setleri: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme	120
Bir Öneri Olarak Varoluşçu Kurumsal İletişim	131
The Impact Of Acquisitions On Research And Development And Patent Development: Amprical Study On Us Techonology Firms.....	144
Devlet Üniversitelerinin Araştırma Performansına Göre Kümelenmesi: Bağlam-Bağımlı Dea Yaklaşımı	162
4447 Sayılı Kanun Kapsamında İşsizlik Sigortasının Boyutu Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar.....	169
854 Sayılı Deniz İş Kanunu Açısından İş Güvencesinin Değerlendirilmesi.....	182
Türkiye'de Kamu Çalışanlarının Sendika Üyesi Olmasını Engelleyen Yasal Düzenlemelerin Sendikalaşma Oranlarına Etkisi.....	190
Üstbilişsel Yazma Stratejileri Farkındalık Ölçeği'nin Kısa Formunun Oluşturulması	201
Üstbilişsel Yazma Stratejileri Farkındalık Ölçeği'nin Türkçe Öğretmeni Adayları Grubunda Kullanılabilirliğinin Belirlenmesi	210
Yazma Becerisi İle İlişkili Psikolojik Yapıların Farklı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi	216
Social Exclusion And "Marginalizing State" İn Sudan	225
Günümüz Toplumsal Sorunları Açısından Bilgi Sosyolojisinin İşlevi Ve Sorumlulukları	233
Genel Özellikleriyle Japonya Vergi Sistemi	243

Vergi Borç Ve Cezalarının Affedilmesinin Makro-Ekonomik Etkileri	251
İnanç Bağlamında; Etik Ve Teknoloji.....	257
Türkiye’de Sağlık Bilimleri Ve Tıp Kütüphaneciliği: Üniversitelerin Tıp Kütüphaneleri Üzerine Bir İnceleme	263
Türkiye’de Gençlik Ve Gençlerin Yetişkinliğe Geçiş Sürecine Dair Sorunlar.....	290
Türkiye’de 2000 Yılından Sonra Kurulan Üniversiteler İçin Akademik Unvanların Üniversite Sıralamalarına Etkisi	303
Kanser Hastalarında Hastalık Algısı	318
Women’s Role İn The Development Of Social Policies İn Turkey: The Case Of Turkish Philanthropic Association	329
Mahalle Büyüklüğünün Optimizasyonu Ve Şehir Yönetimlerinin Sürdürülebilirliğine Etkisinin Değerlendirilmesi	337
Sağlık Bakım Hizmetlerinde Vicdan Algısı.....	361
Asliye Ticaret Mahkemeleri Hakkında Yapılan Son Yasal Değişikliklerin Değerlendirilmesi.....	368
Türk Modernleşmesinin Bazı Sınıfsal Gelişim Dinamikleri.....	387
Türkiye Emek Piyasasında Kadın İşgücünün Durumu: 2000 Yılı Sonrasında Yaşanan Gelişmeler	393
Konut Markalaşmasında Stratejik Pazarlama Planlaması: Bir Örnek Olay Analizi ..	406
Kütahya’da Avcılık Geleneği Ve Avcı Anlatıları	426
Yeniden Yapılanma Süreci Yönetime Olan Güven İle Demografik Özellikler Arasındaki İlişkiyi Etkiler Mi? : Otomotiv Sektöründe Bir Araştırma	442
Barış İnşasına Psikoloji Temelli Sosyal-İnşacı Bir Yaklaşım.....	489
Kaynaştırma Uygulamalarında Ekip Çalışmalarında Ortak Hedefler Nasıl Oluşturulabilir?	497
Konum Tabanlı Mobil Pazarlama Faaliyetlerine Yönelik Tüketici Algı Ve Tutumları	509
Bir Tavsiye Aracı Olarak Ağızdan Ağıza İletişimin Satın Alma Kararı Üzerine Etkisinin İncelenmesi	523
Ebelerde Meslek Hastalıkları	536
Havalimanlarının Moora Oran Yöntemi Ve Moora Referans Noktası Yaklaşımıyla Sıralama Değerlendirmesi.....	547
Akıllı Saat Markalarının Moora Oran Yöntemiyle Seçimi	557
İçme Suyu Markalarının Moora Oran Yöntemi Ve Moora Referans Noktası Yaklaşımıyla Seçimi	564
İşçi Haklarının Reddedilişinin Uygulamalı Etik Açısından Eleştirisi.....	574
Savunma Harcamalarının Bütçe Açıkları Üzerine Etkileri	583

Okul Öncesi Eğitimde Farklı Yaklaşımlar İle İlgili Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme.....	596
İdari İşlemin Geri Alınması Ve İlgilinin Gerçek Dışı Beyanı Veya Hilesi.....	612
Göç Sürecinde Etkili Olan Eylem İçeriklerinin Değişkenliği	622
Çalışanlarda Psikolojik Sözleşme Algısı.....	634

Meslek Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Bilgi Arama Davranışları: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Huriye ÇOLAKLAR²

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ALTAY³

Özet

Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarıyıllık eğitim veren yükseköğretim kurumları olan meslek yüksekokulları, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu teknik bilgiye sahip, donanımlı meslek elemanlarını yetiştiren akademik kurumlardır. Meslek yüksekokullarının amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için sahip oldukları en değerli kaynakları öğretim elemanlarıdır. Gelecekte iş hayatında önemli roller üstlenecek olan meslek yüksekokulu öğrencilerini yetiştiren öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini tanımlayabilme, bilgi kaynaklarına erişebilme, bu kaynakları değerlendirebilme, yeni edinilen bilgiyi var olan bilgiyle bütünleştirebilme, bilgiyi uygun ve etik biçimde kullanabilme ve bilgiyi iletebilme/sunabilme becerilerine sahip olması beklenmektedir. Bu çalışmada Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışları, betimleme yönteminden yararlanılarak, görüşme ve anket veri toplama tekniği kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada, anket verileri analiz edilerek öğretim elemanlarının bilgiye gereksinim duyma ve bilgi arama sürecinde var olan benzerliklerinin ve farklılıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı da Kırklareli Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nin sunduğu hizmetlerin Kırklareli merkezden uzak bir ilçe meslek yüksekokulunda görev yapan akademisyenlerin bilgi arama davranışlarını nasıl etkilediğinin tespit edilmesidir. Araştırma sonucunda, bilişim teknolojilerinin Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışlarını etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca çalışma sonucunda Üniversite Merkez Kütüphanesinin Meslek Yüksekokullarına, özellikle de ilçelerdeki meslek yüksekokullarına yönelik yeni hizmet ve politikalar geliştirmesinin zorunlu olduğu da tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bilgi arama davranışları, bilgi okuryazarlığı, meslek yüksekokulları, üniversite kütüphaneleri.

² Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi, hcolaklar@hotmail.com

³ Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, ahmetaltay57@hotmail.com

Giriş

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin aynası olan üniversitelerin, içinde bulunduğu toplum için bilimsel anlamda değer yaratabilmesi büyük ölçüde bünyesinde hizmet veren akademisyenlerin niteliklerine ve yeterliliklerine bağlıdır. Akademisyenler hem bağlı oldukları üniversitelerin hem de mensubu oldukları toplumun ilerleme ve gelişimlerini tasarlayan önemli insan kaynaklarıdır. Akademisyenlerin bilgiyi üretmesi, derlemesi, düzenlemesi ve paylaşması toplumların gelişmesini etkileyen önemli etkenler arasında yer almaktadır. Bir toplumda üretilen bilgi kaynaklarının niteliği ve çeşitliliği, o toplumun ve özellikle de o toplumda yaşayan akademisyenlerin bilgiye ve bilime ve verdikleri önemi göstermektedir. Bu nedenle son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerde ve bu üniversitelerin kütüphanelerinde akademisyenlerin bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışlarına ilişkin araştırmalar yapılmaktadır. Araştırmalardan elde edilen bulgulardan hareketle üniversite kütüphaneleri akademisyenlerin ve araştırmacıların değişen bilgi arama davranışlarına karşı yeni yöntem, uygulama ve hizmetler geliştirmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda üniversite kütüphanelerinde bilgi tabanlı yeni uygulamalar ve yatırımlara daha çok önem verilmekte ve bilgi kaynaklarına erişimleri kolaylaşması için yeni çalışmalar yapılmaktadır (Najjari, 2010, s. 391).

Bilgi arama davranışı, akademisyenlerin bilgiye erişim sürecindeki sorun çözme tutumunun önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Diğer insanlar gibi akademisyenler de karşılaştıkları problemlerin çözümü için lazım olan bilgiyi arama davranışında bulunurlar. Üniversite kütüphaneleri, akademisyenlerin bilgi gereksinimlerinin karşılanmasında önemli rol oynayan kurumlardır. Üniversite kütüphanelerinin temel görevi, bağlı oldukları üniversitelerde görev yapan personelin ve öğrenim gören öğrencilerin bilgi gereksinimlerini hızlı ve etkin bir şekilde karşılamaktır. Günümüzde, bilgi ve bilgi kaynaklarının sürekli artışı nedeniyle üniversite kütüphanelerinin sahip oldukları bilgi kaynaklarıyla birlikte kullanıcılarının bilgi gereksinimlerini karşılayabilmek için kullanıcı incelemesi yaparak buna uygun bilgi kaynaklarını da elde etmeleri gerekmektedir. Bu gerçekten hareketle üniversite kütüphanelerinin doğru ve tutarlı bir bilgi hizmeti politikası oluşturabilmesi için, gerçek ve potansiyel kullanıcılarının bilgi arama davranışlarını ve özellikle teknolojik gelişmelerin kullanıcıların bilgi arama davranışları üzerindeki etkisini incelemesi gereklidir.

Bu çalışmada üniversitelerin önemli ama aynı zamanda “dezavantajlı” birimleri olan ilçelerdeki meslek yüksekokullarında görev yapan akademik personelin bilgi arama davranışları incelenecektir. Meslek yüksekokulları iş dünyası tarafından ihtiyaç duyulan teknik ve mesleki

işgücünü yetiştiren önemli akademik birimlerdir. Bu okullar özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ve nitelikli iş gücüne ihtiyacı olan ülkeler için büyük önem taşımaktadırlar. Zira meslek yüksekokulları, tarım, ticaret, sanayi, hizmet ve bilişim alanlarının gereksinim duyduğu nitelikli iş gücünü karşılamak üzere kurulmuş okullardır. (Utma, 2011, Sarioğlu ve Uğur, 2011). Yukarıda da ifade edildiği gibi ilçelerde bulunan meslek yüksekokulları diğer akademik birimlere göre dezavantajlıdır çünkü: ilçelerdeki meslek yüksekokulları gerek şehir merkezine uzaklığından; gerekse faaliyet gösterdiği ilçenin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısından kaynaklanan sebeplerden dolayı çeşitli sorun ve sıkıntılar yaşamaktadır. Bu okullarda okuyan öğrenciler ve öğretim elemanları bilgiye erişim bağlamında da üniversitenin merkez kütüphanesine olan mesafeden dolayı birçok bilgi hizmetinden yeterli olarak istifade edememektedir. Özellikle meslek yüksekokullarında görev yapan akademisyenlerin bilgi arama süreçleri boyunca gereksinim duydukları bilgiyi nereden nasıl elde edecekleri, elde ettikleri bilgiyi nasıl kullanacakları, bu bilgiyi üst düzeyde değerlendirip sentezleyerek katma değer yaratacak şekilde öğrenci ve üniversite yararına nasıl dönüştürecekleri (Baysen ve Özsvağ Akça, 2017, s.126) meslek yüksekokullarının akademik gelişimi açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda üniversite kütüphaneleri, meslek yüksekokullarında görev yapan akademik personelin bilgi gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayabilmek için onların bilgi arama davranışlarını iyi analiz etmeli ve yeni stratejiler geliştirmelidir.

1. Bilgi Arama Davranışı: Kuramsal Çerçeve

Bilgi arama davranışı konusunu ele almadan önce bilgi arama davranışı ile yakından ilişkili olan “bilgi gereksinimi” ve “bilgi arama” kavramlarına kısaca değinmek yararlı olacaktır. Çünkü bilgi gereksinimi ve bilgi arama davranışı aynı amaca yönelik, birbirleriyle iç içe geçmiş ve birbirini tamamlayan kavramlardır. Bilgi arama davranışı bilgi gereksinimi sonucunda oluştuğu gibi, elde edilen her yeni bilgi yeni bilgi gereksinimleri yaratabilmektedir. (Uçak, 1997a, s. 319). Bu nedenle bu kavramları birbirinden bağımsız ele almak mümkün değildir. Bilgi arama davranışı; farkına varılan bir bilgi gereksiniminin karşılanmasıyla ilgili dürtünün yerine getirilmesi için yürütülen bireysel bir etkinliktir. Bilgi arama; bilgi kaynakları arasından, gereksinimlere en uygun olan bilgiyi tanımlama ve seçme işlemidir. Bu işlemde en önemli unsur insan faktörüdür. Bilgi arama stratejilerinin saptanması ve açıklanması kişinin bilgi gereksinimleriyle yakından ilgilidir. Bilgi arama davranışı, karar verme, problem çözme veya kaynak bulma gibi sürecin parçası olduğu gibi, kendisi de başlı başına bir işlemdir. Bu işlem; ortaya çıkan sonuçlara ve değişik zamanlara bağlı olarak, bilginin alınması ve reddedilmesi ile

ilgili ölçüt ve yöntemlerden oluşan dinamik bir süreçtir (Rouse ve Rouse, 1984: 129-131, Karataş Ateş, 2015, s. 573)

Bilgi gereksinimi kavramı, zihinsel bir terim olup, kullanıcının bulunduğu konumu etkileyen bir eksikliği ifade eder. Kişi, içinde bulunduğu belirsiz veya şüpheli durumu var olan bilgiyle aşmadığı an bilgiye gereksinim duyar. İnsanın fizyolojik, toplumsal ve zihinsel gereksinimlerinin her biri bilgi gereksinimini başlatabilir (Uçak, 1997a, s. 317). “*Bilgi gereksinimi bireyin bir hedefini gerçekleştirmede mevcut bilgisinin (knowledge) yetersiz kaldığını kabul etmesi*” (Case, 2002, s. 5) durumudur ve bu gereksinim kişiyi bulunduğu durumdan daha ileriye taşıyacak bir sürecin başlangıcıdır. Bilgi gereksinimi kavramının özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür (Campell’den aktaran; Markwei, 2013):

- “Bilgi gereksinimi sadece bilgi arayan kişinin zihninde yer almaktadır.
- Bilgiye gereksinim duyan kişinin gereksinimleri, kişinin bilgiye maruz kalması sonucu zaman içinde değişecektir.
- Bilgi arama faaliyeti sırasında, bilgi arayan kişinin davranışları diğer algılardan ziyade büyük oranda bilgi gereksinimi tarafından etkilenecektir.
- Doğası gereği bilginin tanımlanması zordur çünkü sahip olmadığımız bilgiyi tanımlayamayız.

Bilgi gereksinimi kişinin kendisini doğrulama, mevcut olan bilgisini artırma, kendisini geliştirme vb. farklı amaçlarla ortaya çıkmakta ve sonrasında bilgi arama davranışına doğru evrilmektedir. Başka bir deyişle hissedilen gereksinim, bireyi uyarmakta ve bilgi gereksinimine eşlik eden güdü veya güdüler, bireyi bilgiyi arama eylemi içine itmektir (Wilson, 1996:2). Bilgi arama bireyin bilgi gereksinimini karşılamak için uygun bilgi kaynağını arama sürecini ifade eder (Saumure, 2010, s. 4). Bilgi arama davranışı bireyin bilgiyi elde etmeye yönelik olarak gerçekleştirdiği bütün eylemleri kapsamaktadır. Bilgi arama davranışı bir süreçtir ve farkına varılan bilgi gereksinimi sonucu ortaya çıkmaktadır (Dunn, 1986, s. 475). “Bilgi davranışı” ile “bilgi arama davranışı” kavramları arasındaki farklılık ise: “Bilgi davranışı” kişinin bilgiyle olan her türlü etkileşimini ifade ederken; “bilgi arama davranışı”, kişinin bir araştırma yaparken ya da bir ödev yaparken bilgi ile etkileşimini ifade eder. “Bilgi arama davranışında” bir problem veya sorunu çözme çabası vardır ve bundan dolayı etkin bir bilgi

aramayı işaret eder. Yani “bilgi davranışı” terimi “bilgi arama davranışı” teriminin kapsayan geniş terim olarak kullanılmaktadır.

Literatürde bilgi arama davranışı ile ilgili pekçok farklı araştırmacı tarafından yapılan birçok tanım bulunmaktadır. Örneğin Marchionini (1995: 5-6’dan aktaran; İlhan, 2014, s. 47) bilgi arama davranışını *“bireyin bilgi durumunu değiştirmek için bilinçli olarak uğraştığı ve öğrenme ve problem çözme ile yakından ilgili süreç”* olarak ifade etmektedir. Wilson’a (2000: 49) göre ise bilgi arama davranışı, *“bir hedefe ulaşmak için gereksinim duyulan bilgiyi bilinçli olarak aramak”*tır. Westbrook ise bilgi arama davranışını tanımlarken, bu davranışın var olan bilgideki bir eksiklik veya sıra dışılık ile başladığına ve eksiklik tamamlanıncaya kadar ve konu anlaşılınca kadar devam ettiğine (Westbrook, 1993: 541) dikkat çekmektedir. Türkiye’de bu konu ile ilgili en kapsamlı çalışmaların sahibi olan Uçak, (1997a, 319) Bilgi arama davranışını; farkına varılan bir bilgi gereksiniminin karşılanmasıyla ilgili dürtünün yerine getirilmesi için yürütülen bireysel bir etkinlik olarak betimlemektedir. Başka bir tanıma göre ise bilgi arama davranışı *“soruna ilişkin var olan bilginin yetersiz olması durumunda, gereksinim duyulan bilgiyi elde etmek için yürütülen, karar verme ve problem çözme gibi bilişsel süreçlerin yanı sıra, bireyin duyguları gibi içsel süreçlerinin ve davranışlarının da etkili olduğu, tekrar eden aktivitelerden ve aşamalardan oluşan bir kişisel inşa etme sürecidir”*. Çakmak (2016, s. 57-58). Bilgi arama davranışı, bir süreç olarak insanın bilgiye gereksinim duyduğu andan başlayıp, bilgiyi elde edip kullanması aşamasına kadar devam eder. Diğer bir deyişle bilgi arama davranışı, bir takım gereksinimleri karşılama ve amaçlara ulaşma yöntemidir. Kısaca bilgi arama davranışı bilgiye erişme ve kullanma sürecinde yapılan davranış ve yaşanan olaylardır (Najjari, 2010, s. 393).

Bilgi arama davranışları geleneksel olarak iki temel kategoride ele alınıp incelenmektedir: Görevle ilgili araştırmalar ve günlük bilgi arama davranışı (everyday life information seeking - ELIS). Günlük bilgi arama davranışı araştırmaları insanların günlük yaşamları bağlamında gerçekleşen sağlık, tüketim ve boş zamanlarına yönelik bilgi gereksinimleri ve bilgi aramalarına yönelik araştırmalardan oluşmaktadır (Savolainen, 2003, s. 1). İster günlük olsun ister görevle ilgili, bilgi arama davranışı pek çok biyolojik, sosyolojik, ekonomik, teknolojik, kültürel vb.

etkenlerden etkilenmektedir (Uçak, 1999: 116). Bu etkenler bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Gereksinimlerin karşılanmasının önemi,
- Bilginin erişilebilirliği ve tam olarak elde edilip edilemediği,
  - Erişilen bilginin miktarı,
  - Erişilen bilginin isabet oranı,
    - Bilginin maliyeti,
    - İletişim kanalı,
  - Zaman açısından uygunluk,
- Bilginin kesinliği ve anlam açısından derinliği,
  - Daha önceden erişilen bilginin düzeyi,
  - Bireyin içinde yaşadığı sosyal çevre,
    - Bireyin işi ve görevi,
- Bireyin içinde bulunduğu politik ve ekonomik sistem,
  - Bireyin sosyal ve kültürel düzeyi,
  - Bireyin kişisel özellikleri,
- Bireyin öğrenme özelliği. (Krikelas, 1983; Wilson, 1981; Westbrook, 1993; Uçak, 1997b'den aktaran Özlük, 2006, s. 81-82).

Yukarıda sıralanan etkenler dışında bilgi arama davranışı üzerinde belirleyici bir etkisi olan bir diğer önemli faktör de bilgi merkezleridir. İnsanların bilgi arama davranışlarının gelişmesinde özellikle kütüphanelerin ayrıcalıklı bir yeri vardır. Kütüphanelerin kullanıcılarını doğru yönlendirmeleri, onlara rehberlik yapmaları bilgi arama sürecinin daha sağlıklı olmasını

sağlayacaktır. Ayrıca kütüphanenin kullanıcılarının bilgi gereksinimlerini öngörerek kullanıcılarına yeni hizmet ve uygulamalar sunmaları da son derece önemlidir.

Bilgi gereksinimlerini kütüphaneleri kullanarak karşılayan kullanıcıların son elli yıl içerisinde bilgi arama davranışlarını etkileyen dört önemli dönüşüm olmuştur:

- Kütüphane hizmetlerinde bilgisayarın kullanılmaya başlanması ve kütüphane kataloglarının elektronik ortama taşınması, otomatik dizinleme ve bilgi erişimde yaşanan gelişmeler,
- Çevrimiçi veri tabanları ve çevrimiçi aramaların yaygınlaşması ve bu konudaki eğitim gereksinimi,
- İnternet ve World Wide Web ile birlikte bilgiye her yerden erişilebilmesi ve bunun etkileri,
- Dijital kütüphanelerin yaygınlaşmasıyla bilginin depolanması ve erişiminde yeni olanaklar (Bates, 2010, s. 2387).

Yukarıda sıralanan dört dönüşüm dalgası kütüphane merkezli yapılan bilgi arama davranışı araştırmalarının gelişimini de etkilemiştir. 1980'li yıllara kadar kütüphane merkezli bilgi arama davranışı üzerine geleneksel tarzda çalışmalar üretilirken; 1980'li yıllardan itibaren kütüphanelerde yaşanan birinci dönüşümle birlikte bilgi arama davranışı araştırmalarında da yeni bir dönem başlamıştır. 1990'lı yıllarda kütüphanelerde yaşanan ikinci ve üçüncü dalgaların izlerini bu dönemde yapılan bilgi arama davranışı ile ilgili çalışmalarda açık bir şekilde görmek mümkündür. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren ise bilgi teknolojilerinin, internetin ve dijital kültürün bilgi arama davranışı üzerine yansımaları araştıran çalışmaların oldukça arttığı gözle çarpılmaktadır.

Ülkemizde bilgi arama davranışı ile ilgili literatüre baktığımızda; bu konuda yüksek lisans tezi, doktora tezi, makale, bildiri vb. birçok çalışmanın olduğu görülmektedir. Türkiye'de bilgi arama davranışı konusunda akla ilk gelen isim bu alanda önemli çalışmaların sahibi olan Nazan Özenç Uçak'tır. Uçak'ın bilgi arama davranışı ile ilgili pek çok yayını (Uçak, 1997a, Uçak, 1997b, Uçak, 1999, Uçak ve Al, 2000 Uçak ve Güzeldere, 2006 Ekici ve Uçak, 2012, Köse Uysal, ve Uçak, 2013, Yıldız ve Uçak, 2014) bulunmaktadır. Ayrıca bilgi arama davranışı konusunda Nazan Uçak'ın danışmanlığında yürütülen tezler de (Tanrıku, 2006, Özlük, 2006,

Köse, 2011, Ögel, 2011, Dalkıran, 2018) literatüre önemli katkılar sağlamıştır. Yerli literatürde belirli meslek gruplarının bilgi arama davranışlarını inceleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalarda akademisyen mühendislerin (Tanrıkulu, 2006), tarihçilerin (Birinci, 2007), gazetecilerin (Önal, 2008), öğretim üyelerinin (Najjari, 2010) bilgi arama davranışları incelenmiştir.

Bu çalışmada yukarıdaki çalışmalardan farklı olarak bir ilçe meslek yüksekokulunda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışları ele alınacaktır. Çalışmanın temel varsayımı Üniversite kütüphanelerinin ilçelerde bulunan meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini yeterli düzeyde karşılayamadığıdır. Meslek yüksekokulları üniversitelerin önemli bilimsel ve mesleki bilgi üreten, eğitim-öğretim ve araştırma yapan birimleridir. Üniversite kütüphaneleri meslek yüksekokullarında çalışan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin karşılanmasında sorumludurlar ve önemli rol oynamaktadırlar. Özellikle ilçelerde hizmet veren meslek yüksekokullarının merkezde hizmet veren meslek yüksekokullarına göre daha dezavantajlı oldukları göz önünde bulundurulursa üniversite kütüphanelerinin bu okullara yönelik yeni ve farklı hizmet ve uygulamalar geliştirmesi beklenir. Kütüphanenin bu dezavantajlı gruba etkin hizmetler geliştirebilmesi için onların bilgi gereksinimlerine ve bilgi arama davranışlarına ilişkin araştırmalar yapması gerekir. Çalışmadan elde edilecek sonuçların üniversite kütüphanelerinin ilçelerdeki meslek yüksekokullarına yönelik planlayacakları hizmet ve uygulamalar için yol gösterici olacağı ön görülmektedir.

2. Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışları konusuna geçmeden Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu hakkında genel bir bilgilendirme yapmak faydalı olacaktır. 3 Ekim 2003 tarihinde Trakya Üniversitesi'ne bağlı olarak Kırklareli Şehrinin Pınarhisar ilçesinde kurulan Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, 29 Mayıs 2007 tarihinde Kırklareli Üniversitesi'nin kurulmasıyla bu üniversite bünyesinde akademik faaliyetlerini sürdürmektedir. 2017-2018 akademik yılında

Pınarhisar Meslek Yüksekokulu 1285 öğrenci, 9 program ve 25 öğretim elemanı ile akademik faaliyetlerine devam etmektedir. Bunlar:

Tablo 1: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu Programları ve Programlardaki Öğretim Elemanı Sayıları

Programın Adı	Öğretim Elemanı sayısı
Bilgi Yönetimi Programı	2
Bilgisayar Programcılığı	4
Kontrol ve Otomasyon Programı	3
Yapı Denetimi Programı	3
Aşçılık Programı	2
Turizm Otel İşletmeciliği Programı	3
Turizm Seyahat Hizmetleri Programı	3
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı	2
Medya ve İletişim Programı	3
Toplam	25

3. Amaç, Yöntem ve Bulgular

Bu çalışmada Pınarhisar meslek Yüksekokulu'nda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışlarına yönelik özelliklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışmada betimleme yöntemi kullanılmış, verilerin elde edilmesi için ise anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda 01 Ekim 2018 tarihinde Pınarhisar meslek Yüksekokulu'nda görev yapan 25 öğretim elemanına bir anket formu gönderilmiştir. Anket formu gönderilen akademik personelin 23'ü formu doldurarak teslim etmiş, iki akademik personel ise formu

doldurmak istemediğini bildirmiştir. Anket sonuçları SPSS 15.0 ile frekans ve çapraz tablo analizlerine tabi tutularak, sağlanan veriler yorumlanmıştır.

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Alan ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Erkek (Yüzde %)	Kadın (Yüzde %)	Toplam (Yüzde %)
Sosyal Bilimler	8 (% 34,8)	5 (% 21,7)	13 (%56,5)
Fen Bilimleri	7 (% 30,5)	3 (% 13)	10 (%43,5)
Toplam	15 (% 65,3)	8 (%34,7)	23 (%100)

Tabloya bakıldığında katılımcıların yaklaşık üçte ikisinin erkek, üçte birinin kadın olduğu görülmektedir. Alanlara göre katılımcıların dağılımına bakılacak olursa sosyal bilimcilerin (%56,5) fen bilimcilere (%43,5) göre küçük bir oranda daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Öğretim Elemanlarının Çalışma Süreleri

Çalışma Süresi	Kişi Sayısı	% (Yüzde)
1-5 Yıl	9	39,1
6-10 Yıl	10	43,5
11-15 yıl	4	17,4
Toplam	23	100

Tablo 4: Öğretim Elemanlarının Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	Kişi Sayısı	% (Yüzde)
25-30	7	30,4
31-35	9	39,1
36-40	5	21,7
41-45	1	4,3
46-50	1	4,3
Toplam	23	100

Ankete katılan katılımcıların büyük bir kısmı on yıldan daha az deneyime (%82,6) sahip oldukları görülmektedir. On yıldan daha fazla çalışma deneyimi bulunan katılımcı oranı %17,4'dür. Öğretim elemanlarının yaş dağılımında da genç olarak ifade edilebilecek bir ortalama bulunmaktadır. Katılımcıların %69,5'i otuzbeş yaş altındadır.

Tablo 5: Öğretim Elemanlarının Bilgi Gereksinimlerini Karşılama Sürecinde Kütüphanenin Önemine ilişkin tablo

	Kişi Sayısı	% (Yüzde)
Çok Önemlidir	13	56,5
Önemlidir	8	34,8
Kısmen Önemlidir	2	8,7
Önemli Değildir	-	-
Toplam	23 kişi	100

Ankete yanıt veren öğretim elemanlarının yarısından fazlası (%56,4) bilgi gereksinimlerini karşılama sürecinde kütüphanenin çok önemli olduğunu düşünmektedir. Yine katılımcıların üçte birinden fazlası (%34,8) kütüphanenin önemli olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %8,7'si ise bilgi gereksinimi sürecinde kütüphanenin kısmen önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu süreçte kütüphanenin önemli olmadığını ifade eden katılımcı bulunmamaktadır. Tablodaki verilerden hareketle katılımcıların büyük bir kısmının bilgi gereksinimi sürecinde kütüphanenin önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Tablo 6: Katılımcıların Kütüphane Kullanım Sıklığı

	Kişi Sayısı	
Her Gün	-	%
Haftada birkaç kez	2 kişi	8,7
Haftada bir kez	3 kişi	13
On beş günde bir	2 kişi	8,7
Ayda bir	2 kişi	8,7
Üç ayda bir	2 kişi	8,7
Altı ayda bir	4 kişi	17,4
Yılda bir	8 kişi	34,7
Toplam	23 kişi	100

Tablo 7: Katılımcıların Üniversite Kütüphanesini Kullanım Şekli

	Kişi Sayısı	%
İnternet Üzerinden Kullanıyorum	20 kişi	87
Kütüphaneye giderek kullanıyorum	3 kişi	13
Toplam	23 kişi	100

Tablo 5'tek bilgi gereksinimi sürecinde kütüphanenin önemli bir yere sahip olduğunu düşündüklerini ifade eden katılımcıların düşünceleri ile davranışları arasında bir tezat olduğu Tablo 6'dan anlaşılmaktadır. Tabloya bakıldığında katılımcıların üçte birinden fazlasının (%34,7) kütüphaneyi yılda bir kez kullandığı, %17,4'ünün ise altı ayda bir kez kullandığı görülmektedir. Katılımcıların kütüphane kullanım şeklini gösteren tablodaki değerlere bakıldığında ise öğretim elemanlarının %87'sinin internet üzerinden kütüphaneyi kullandıkları görülmektedir. Kütüphaneye giderek kütüphane hizmetlerinden yararlanan katılımcı oranı %13 ile sınırlıdır.

Tablo 8: Katılımcıların Bilgiye Gereksinim Nedenleri

	Kişi Sayısı	%
Tez çalışması yaparken	7 kişi	30,4
Makale-kitap-bildiri hazırlarken	6 kişi	26,1
Derse hazırlık yaparken	5 kişi	21,7
Yeni bir alanda araştırma yaparken	3 kişi	13
Bilimsel gelişmeleri takip etmek için	2 kişi	8,7
Toplam	23 kişi	100

Katılımcıların büyük bir kısmının en çok akademik amaçlarla bilgiye gereksinim duyduğu söylenebilir. Öğretim elemanlarının %21,7'si ise derse hazırlanırken bilgiye gereksinim duyduğunu ifade etmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Çalışmaları Sırasında Gereksinim Duydukları Bilgileri Nereden Sağladıklarına İlişkin Tablo

	Kişi Sayısı	% (Yüzde)
e-kaynaklardan	14	60,9
Uzman meslektaşına danışma	6	26,1
Basılı kaynaklardan	3	13
Toplam	23	100

Tabloya bakıldığında katılımcıların neredeyse üçte ikisine yakınlarının çalışmaları sırasında gereksinim duydukları bilgileri e-kaynaklar üzerinden aradıkları görülmektedir. Basılı kaynaklardan bilgi arayan katılımcıların oranı ise %13'tür. Bu tabloda dikkat çekici yanıt ise %26,1 oranı ile uzman meslektaşlarına danışım olmuştur.

Tablo 10: Katılımcıların Bilgi Arama Sürecinde Yabancı Dili Engel Olarak Görüp Görmediklerine İlişkin Tablo

	Kişi Sayısı	%
Evet	9	39,1
hayır	14	60,9
Toplam	23	100

Tablo 11: Katılımcıların Bilgi Ararken Hangi Dildeki Yayınları Tercih Ettiklerine İlişkin Tablo

	Kişi Sayısı	%
Türkçe	12 kişi	52,2
Yabancı Dil	4 kişi	17,4
Türkçeye çeviri	4 kişi	17,4
Tercihimi etkilemez	3	13
Toplam	23 kişi	100

Bilgi arama süreçlerinizde yabancı dil sizin için bir engel midir? Sorusuna verilen yanıtlardan %39,1'inin yabancı dili bir engel olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Katılımcıların %60,9'u ise yabancı dili bir engel olarak görmediklerini ifade etmişlerdir. Ancak katılımcıların %52,2'sinin bilgi arama süreçlerinde türkçe kaynakları tercih ettikleri Tablo 11'de görülmektedir. Katılımcıların %17,4'ü yabancı dildeki kaynakları tercih ettiklerini söylerken, %13'ü ise yayının dilinin tercihini etkilemediğini ifade etmiştir.

Tablo 12: Katılımcıların Bilgiye Erişimde Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Tablo

	Kişi Sayısı	% (Yüzde)
Erişim güçlüğü duymuyorum	6	26,1
Çalışma alanı ile ilgili haberdar olamamak	4	17,4
Kütüphane yokluğu / yetersizliği	4	17,4
Yabancı dil	4	17,4
Bilgi arama ve sağlama zorluğu	2	8,7
Bibliyografya, indeks, öz	1	4,3
e-ortam becerisi	1	4,3
Mali kaynak yetersizliği	1	4,3
Toplam	23 kişi	100

Katılımcıların dörtte birinden fazlası (%26,1) bilgiye erişimde herhangi bir zorluk yaşamadığını söylemektedir. % 17,4'ü Çalışma alanı ile ilgili haberdar olamamaktan, . % 17,4'ü Kütüphane yokluğu / yetersizliğinden, %17,4'ü yabancı dil eksikliğinden dolayı bilgiye erişimde zorluk yaşadığını ifade etmiştir.

4. Sonuç ve Öneriler

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışma kapsamında meslek yüksekokulu akademik personeline uygulanan ankete verilen yanıtlardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO akademik personelinin büyük bir çoğunluğunun kütüphaneyi mekânsal olarak kullanmadığı, daha çok internet üzerinden, dijital ortamda kütüphaneyi kullanmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır

- Gelen yanıtlardan katılımcıların büyük bir kısmının (%56,5) bilimsel çalışmalar yaparken bilgiye gereksinim duyduğu anlaşılmaktadır. Derse hazırlık yaparken bilgi gereksinimi duyan katılımcı oranı da (%21,7) dikkat çekici orandadır.
- Öğretim elemanlarının üniversite kütüphanesini çoğunlukla Yayın taraması yapmak (%26,1), derse hazırlık yapmak (%21,4) ve e-kaynakları kullanmak için kullandıkları anlaşılmaktadır. Özellikle ödünç kitap almak amaçlı kütüphane kullanımının oldukça düşük olduğu gözlenmektedir.
- Gelen yanıtlardan katılımcıların büyük bir kısmının (%56,5) bilimsel çalışmalar yaparken bilgiye gereksinim duyduğu anlaşılmaktadır. Derse hazırlık yaparken bilgi gereksinimi duyan katılımcı oranı da (%21,7) dikkat çekici orandadır.
- Ankete yanıt veren akademisyenlerin yarıdan fazlasının alanıyla ilgili bir çalışmaya başladığında ilk olarak kendi kaynaklarına bakmayı tercih ettikleri (%60,9) görülmektedir. Bununla birlikte çalışmanın ileriki aşamalarında bir bilgi gereksinim ortaya çıktığında ise aynı katılımcıların %60,9'unun e-kaynaklara başvurmayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır.
- Ankete yanıt veren akademisyenlerden %60,9'u yabancı dilin kaynak taraması yaparken engel olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte katılımcıların %52,2'si kaynak taraması yaparken Türkçe kaynakları tercih ettiğini belirtmiştir. Bazı katılımcıların düşünceleri ile uygulamaları arasında bir uyumsuzluk olduğunu söylemek mümkündür.
- Bilgiye erişimde hangi zorlukları yaşıyorsunuz sorusuna verilen yanıtlara bakacak olursak önemli oranda katılımcının (%26,1) bilgiye erişimde herhangi bir zorluk yaşamadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların %17,4'ü ise çalışma alanı ile ilgili haberdar olmadığını ifade etmiştir. %17,4 oranında katılımcı aradığı bilginin kütüphanede olmayışından dolayı bilgiye erişimde zorlandığını belirtmiştir. Bilgiye erişimde en çok zorlanma sebebini yabancı dil olarak ifade eden katılımcı oranı da %17,4 olmuştur.

Elde edilen sonuçlardan hareketle konuya ilişkin aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Üniversite kütüphanelerinin dezavantajlı grupları olan ilçelerdeki meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin ve bilgi

arama davranışlarının ayrı ayrı incelenmesi üniversite kütüphanelerinin hizmet ve politikalarına önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle üniversite kütüphaneleri ilçelerdeki meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının bilgi arama davranışlarına ilişkin periyodik aralıklarla araştırmalar yapılmalıdır.

- Bilişim teknolojileri ve internet ortamındaki dijital ortam akademisyenlerin bilgi arama davranışlarını derinden etkilemektedir. Bu nedenle üniversite kütüphaneleri bilişim teknolojileri alt yapılarını sürekli olarak geliştirerek yenilemelidir. Ayrıca dijital ortamdaki gelişmeleri takip ederek ağ ortamında sundukları hizmetleri de arttırmalıdır.
- İlçelerde görev yapan öğretim elemanlarının kütüphaneyi daha sık ve etkin kullanmaları için kütüphane oryantasyonu, bilgi okuryazarlığı, yabancı dil vb. kurs ve etkinlikler düzenlemelidir.

Sonuç olarak bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ve dijitalleşme alanındaki yenilikler, diğer insanlarda olduğu gibi akademisyenlerinde bilgi arama davranışlarını büyük ölçekte etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Üniversite kütüphanelerinin yeni çağda kendi rollerini koruyabilmesi ve etkinliklerini devam ettirebilmesi kullanıcılarının bilgi arama davranışlarını dikkate almasıyla mümkündür. Üniversite kütüphaneleri kullanıcılarının bilgi gereksinimlerini zamanında, uygun, hızlı ve güvenli bir şekilde karşılayabilen bir yapıda olmalıdır. Üniversite kütüphaneleri kullanıcılarının bilgi arama davranışlarını analiz edip bilgi gereksinimlerini karşılayamazsa görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getiremezler. Özellikle üniversite kütüphaneleri hizmet ve politikalarını geliştirirken ilçelerde faaliyet gösteren meslek yüksekokullarını göz önünde bulundurmalı ve bu meslek yüksekokullarındaki öğrenci ve öğretim elemanlarına hizmetlerini ulaştırabilmek için daha fazla mesai harcamalıdır.

Kaynakça

Bates, M. J. (2010). Information Behavior. M. J. Bates ve M. N. Maack (Ed.), *Encyclopedia of Library and Information Sciences* (3. Bs.) içinde (ss. 2381-2391). New York: CRC Press. 25 Şubat 2015 tarihinde <http://pages.gseis.ucla.edu/faculty/bates/articles/informationbehavior.html> adresinden erişildi.

Baysen, F. Ve Özsvaş Akçay, A. (2017). Mimarlık öğrencilerinin bilgi arama süreçlerine ilişkin tutumları. *Bilgi Dünyası*, 18(1), 125-142.

Case, D.O. (2002). *Looking for information: a survey of research on information seeking, needs, and behaviour*. San Diego, CA: Academic Press.

Çakmak, N. (2016). *Lisans öğrencilerinin bilgi arama süreçleri ile ilgili kavramları, tutumları ve düşünceleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Dalkılıç, Ö. (2018). Ağ kuşağının bilgi davranışları: üniversite öğrencileri üzerine bir inceleme. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Dunn, K. K. (1986). Psychological needs and source linkages in undergraduate informationseeking behavior. *College and Research Libraries*, 47(5), 475-481.

Ekici, S. Ve Uçak, N.Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin internet'te bilgi arama davranışları. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(1), 78-96.

İlhan, Y. (2014). İstanbul Üniversitesi Bilgi Ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin Kuhlthau Modeli'ne göre bilgi arama davranışları: etnografik bir inceleme. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Karataş Ateş, E. (2015). 10-11 yaş grubu çocuklardan oluşan 4. sınıf öğrencilerinin kütüphanede ve internetteki bilgi arama davranışları. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(3), 571-596.

Köse, E. (2011). Tıp akademisyenlerinin kanıta dayalı bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışları: Hacettepe Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Köse Uysal, E. ve Uçak, N.Ö. (2013). Tıp akademisyenlerinin kanıta dayalı bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışları. *Bilgi Dünyası*, 14(1), 37-61.

Markwei, E. D. (2013). *Everyday life information seeking behavior of urban homeless youth*. Yayınlanmamış doktora tezi, University of British Columbia.

Najjari, T. (2010). Tebriz üniversitelerindeki öğretim üyelerinin bilgi arama davranışları ve bilgi-iletişim teknolojilerinin bu davranışlar üzerindeki etkisi. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 390-407.

Ögel, Ü. (2011). *Kütüphane kaygısı: Bilkent Üniversitesi lisans öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Özlük, H.K. (2006). *Halk kütüphanesi kullanıcılarının bilgi arama davranışı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Rouse, W.B. ve Rouse, S.H. (1984). Human information seeking and design of information systems. *Information Processing and Management* 20 (1,2), 129-138.

Sarioğlu, S. ve Uğur, U. (2011) Suşehri Meslek Yüksekokulu'nun ilçeye sağladığı ekonomik katkılar: bir araştırma. *Adnan Menderes Üniversitesi, 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın*.

Saumure, K. (2010). *Motivation and the information behaviours of online learning students: the case of a professionally-oriented, graduate program*. Yayınlanmamış doktora tezi, University of Alberta, Edmonton, Alberta.

Savolainen, R. (2003). Everyday life information seeking. M. A. Drake (Ed.). *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, (2. Bs.) içinde (ss. 1-9). New York: Marcel Dekker.

Tanrıkulu, B. (2006). Akademisyen mühendislerin bilgi arama davranışlarına bilgi teknolojilerinin etkisi: Bilkent Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Uçak, N. Ö. (1997a). Bilgi gereksinimi ve bilgi arama davranışı. *Türk Kütüphaneciliği*, 11(4), 315-325.

Uçak, N. Ö. (1997b). Bilim adamlarının bilgi arama davranışları ve bunları etkileyen nedenler, Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Uçak, N. Ö. (1999). Sosyal ve insan bilimleri alanlarında bilgi gereksinimi ve kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 16 (2), 114-128.

Uçak, N. Ö. ve Al, U. (2000). İnternet'te bilgi arama davranışları. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(3), 317-331.

Uçak, N. Ö. ve Güzeldere, Ş. O. (2006). Bilişsel yapının ve işlemlerin bilgi arama davranışı üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 20(1), 7-28.

Utma, S. (2011). Türkiye'de meslek yüksekokullarının sorunları ve çözüm önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi, 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, 25-27 Mayıs 2011, Aydın*

Westbrook, L. (1993). User needs: a synthesis and analysis of current theories for the practitioner. *Reference Quarterly* 32 (Summer), 541-549.

Wilson, T. D. (1996). *Information behaviour: an interdisciplinary perspective. The British Library Board. 25 Ekim 2018 tarihinde <http://www.informationr.net/tdw/publ/infbehav/chap4.html> adresinden erişildi.*

Yıldız, H. ve Uçak, N.Ö. (2014). Bireyselden ortak bilgi davranışına. *Bilgi Dünyası, 15(1), 1-26.*